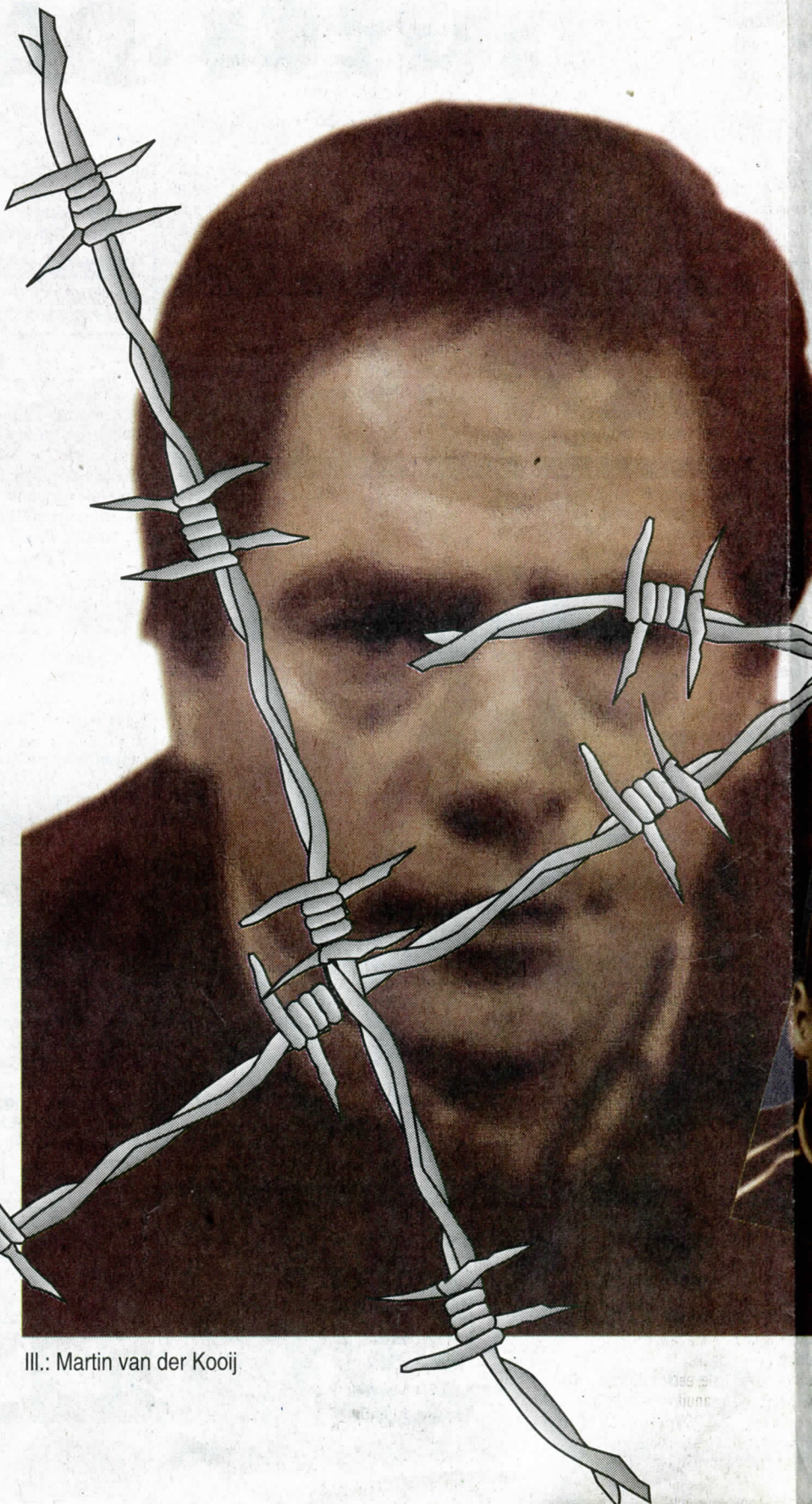

Ischa heeft altijd

ontgoocheld zijn in de resultaten van de
 of dat het feit alleen al dat met vernieuwde
 lagen die alle christenen tot de eenheid moet
 is te ontgoochelingen. Nu we het en
 eede m naderen zijn de christenen er zich
 van bewu orden dat hun onderlinge verdeeldh
 tegen he van Christus in het cenakel: "Vader
 allen één zoals gij, Vader, het zijt in Mij en Ik
 de wereld dat Gij Mij zonden hebt."
 christen confessies
 pen hebb oral kunnen e
 van Chris door de zending
 zeer inte weest, zowel van
 et vooraf heb gezegd, als van
 ntse kerke gemeenschappen.
 de missie n zich wenden met
 en zijn e, waarbij zij de id
 neid pred noesten wel vrag
 d. En ind e van die kerke
 enschapp zij willen wete
 ticht heeft, de ont
 en verbonden aan de missie-activ

Ill.: Martin van der Kooij

Toen hij stierf was heel Nederland geschokt. Zijn begrafenis had de allure van een staatsbegrafenis. Ischa Meijer is sindsdien een held. Zeer ten onrechte vindt Mirjam Gorus-Meijer. De vier jaar jongere zus van Ischa heeft een boekje opengedaan over haar broer.

geval met Koos Postema. Of hij was gewoon laf, als hij een te grote persoonlijkheid voor zich had."

Gezin

Het fenomeen Ischa Meijer kan men niet

Is Ischa thuis makkelijker zou zijn

Als Ischa thuis makkelijker zou zijn geweest, dan was het voor ons ook dragelijker geworden. Ischa zocht altijd zijn gelijk. Altijd was het schreeuwen thuis, altijd drammen. Als hij zo geleden heeft aan zijn ongelukkige jeugd, dan is het wel aan een die hij voor een deel zelf veroorzaakt heeft. En later heeft hij nooit geprobeerd de positieve momenten, die er toch ook waren, te gebruiken. Alles heeft hij altijd vanuit zijn eigen ongeluk gezien. Hij was er van overtuigd dat de hele Tweede Wereldoorlog begonnen was louter om hem ongelukkig te maken”.

Door **Jan-Hendrik Bakker**

Mirjam Meijer is de vier jaar jongere zus van Ischa Meijer, wijlen de schrijver, journalist en gevreesd interviewer. Sinds zijn dood is hij een cultfiguur geworden. Dat is waar- aan Mirjam zich nog het meest ergert. „De vrouwen die op zijn begrafenis je in je oor kwamen fluisteren dat ze iets ‘heel speciaals’ met hem gehad hadden. De advertenties in de krant: Ik ben een goede vriend kwijt, Jolanda. Vreselijk.”

Het boekje *Mijn broer Ischa* verschijnt morgen. Want er moest iets gebeuren om hem te laten zien zoals hij was, vindt ze. „Ischa was geen held. Een essentiële trek van hem was zijn morele onbetrouwbaarheid. Hij bedroeg mensen, verraadde ze, maakte gebruik van ze. Maar hij kon vreselijk charmant zijn om het volgende ogenblik je te pakken. Ook in zijn interviews probeerde hij altijd de anderen in hun kleinheid naar te zetten, belachelijk te maken of zijn eigen mening op te dringen. En als dat dreigde te mislukken overschreeuwde hij ze, zoals in het

geval met Koos Postema. Of hij was gewoon laf, als hij een te grote persoonlijkheid voor zich had.”

Gezin

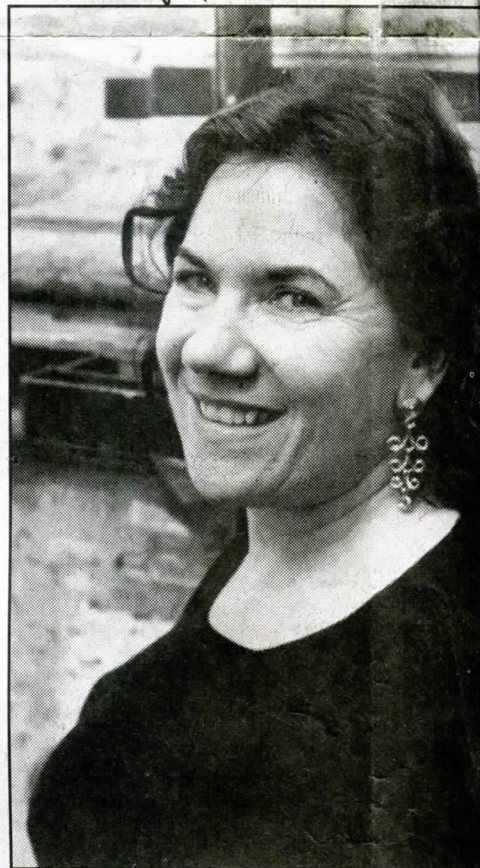
Het fenomeen Ischa Meijer kan men niet kennen, zonder heel precies op de hoogte zijn van het gezin waar hij uit kwam, meent Mirjam. „Ik zelf vind dat je niet weet wie Ischa is, als je het portret van mijn vader er niet bij hebt. Steeds meer is hij op die man gaan lijken. Dezelfde geëmotioneerdheid, egoïsme en liefdeloosheid.”

De in Winschoten geboren dr. Jaap Meijer is een niet onbekend dichter en schrijver geweest. Hij was de joodse zaak zeer fanatiek toegedaan. Thuis was hij een tiran. Iemand bij wie het altijd kwaad weer was, krijgt men de indruk. Sloeg als de kinderen met onvoldoendes thuiskwamen. Was jaloers als de kinderen aandacht van hun moeder kregen. „Echt een vreselijke man, van wie je niet kon houden,” zegt ze. De moeder, Lies Meijer, was opener, meer in voor huiselijkheid.

„Eigenlijk kon Ischa heel goed met haar opschieten, hoor. Ik heb ze nog wel samen in de keuken zien babbelen, gewoon, ontspannen. Kijk, die dingen staan niet in *Brief aan mijn moeder* (een meedogenloze afrekening met zijn jeugd, dat Ischa in de jaren zeventig publiceerde, red.). Maar al met al was ons gezin natuurlijk een verschrikking. Dat heb ik ook tegen mijn moeder gezegd, toen *Brief aan mijn moeder* verscheen. Want daar heeft ze verdriet van gehad. ‘Mamma, zo’n leuk gezin waren we niet’, heb ik gezegd. Maar voorzichtig.”

Oorlog

Een groot deel van de gezinsellende kwam door de oorlog. Lies en Jaap Meijer werden met de pasgeboren Ischa naar Bergen-Belsen afgevoerd. Als je zoiets overleeft, sta je daarna nooit meer onbevangen in het leven. „Maar ik denk dat zonder de oorlog het ka-

rakter van mijn vader ook al heel moei- was.”

Toen Ischa achttien jaar was, werd hij huis uitgegooid. Nooit meer is hij terug geweest. Het beeld dat Mirjam van haar broer geeft, doet vermoeden dat Ischa zijn hele v- dere leven eigenlijk alleen maar gekn- heeft om terug te mogen keren. Om erk- ning in plaats van afwijzing.

Maar ook met de andere twee kinde- braken de ouders. Met Mirjam omdat ze

Meijer doet boekje open over beroemde broer:

tijd wraak willen nemen

AE 15

Drents
Groningse
Dagbladen

Donderdag
2 mei
1996

Onbetrouwbaarheid

een niet-joodse man trouwde, met Job, de jongste zoon, omdat hij contact met Ischa

Lies, Jaap en Ischa Meijer, zijn kort na elkaar gestorven. Ze horen tot de familie Meijer.

rakter van mijn vader ook al heel moeilijk was.”

Toen Ischa achttien jaar was, werd hij het huis uitgegooid. Nooit meer is hij teruggevoerd. Het beeld dat Mirjam van haar broer geeft, doet vermoeden dat Ischa zijn hele verdere leven eigenlijk alleen maar geknokt heeft om terug te mogen keren. Om erkenning in plaats van afwijzing.

Maar ook met de andere twee kinderen braken de ouders. Met Mirjam omdat ze met

een niet-joodse man trouwde, met Job, de jongste zoon, omdat hij *contact met Ischa* had onderhouden. Niets wilden de ouders meer van hun kinderen weten. Mirjam: „Toen mijn dochtertje Saartje geboren was ben ik er nog heen geweest. Ik dacht, ik zet haar in de buggy en bel gewoon aan. Mijn vader kwam met zijn hoofd door het luikje van de deur. ‘Ik ken u niet’, was het enige dat hij zei.

„Mijn ouders waren gewoon twee zielige mensen. Dat kan ik nu achteraf constateren,” zegt ze. „Wat ik Ischa kwalijk neem is dat hij dat niet zo heeft kunnen zien. Nooit. Hij is steeds meer op mijn vader gaan lijken daarin. Die kon ook geen afstand nemen van zichzelf. Hij kon de positieve momenten uit zijn jeugd niet gebruiken om zelf gelukkig te worden. Hij heeft altijd op alles en iedereen wraak willen nemen. Alleen omdat hij zo ongelukkig was geworden.”

Luikje

Contact tussen haar en haar broer was er wel. „Ik heb altijd het gevoel gehad dat, als hij bij ons kwam, hij door een luikje wilde loeren. Zien hoe ik het gered had gelukkig te worden. Hoe je gewoon lief kon zijn tegen kinderen die een onvoldoende haalden. Die fascinatie voor mijn gelukkige huwelijk is, denk ik, de reden geweest dat hij mij bleef op zoeken. Hij was ook vreselijk geïnteresseerd in onze kinderen. En hij vond mijn man aardig. Dat dat bestond!”

Hield ze van haar broer? Nee, zegt ze bslst.

„Maar toen hij stierf was dat voor mij ook een vreselijke schok. Dit had ik nooit verwacht. Ik had met Ischa zoiets van: onkruidvergaat-niet. Vlak voor zijn dood heb ik nog vreselijk ruzie met hem gehad. Over de erfenis. Alles mocht hij hebben, als ik maar een bepaalde broche van moeder kon behouden. Daar had hij ook nog zijn zinnen op gezet. Maar goed, ik heb gewonnen.”

een niet-joodse man trouwde, met Job, de jongste zoon, omdat hij contact met Ischa had onderhouden. Niets wilden de ouders meer van hun kinderen weten. Mirjam: „Toen mijn dochtertje Saartje geboren was ben ik er nog heen geweest. Ik dacht, ik zet haar in de buggy en bel gewoon aan. Mijn vader kwam met zijn hoofd door het luikje van de deur. 'Ik ken u niet', was het enige dat hij zei.

„Mijn ouders waren gewoon twee zielige mensen. Dat kan ik nu achteraf constateren,” zegt ze. „Wat ik Ischa kwalijk neem is dat hij dat niet zo heeft kunnen zien. Nooit. Hij is steeds meer op mijn vader gaan lijken daarin. Die kon ook geen afstand nemen van zichzelf. Hij kon de positieve momenten uit zijn jeugd niet gebruiken om zelf gelukkig te worden. Hij heeft altijd op alles en iedereen wraak willen nemen. Alleen omdat hij zo ongelukkig was geworden.”

Luikje

Contact tussen haar en haar broer was er wel. „Ik heb altijd het gevoel gehad dat, als hij bij ons kwam, hij door een luikje wilde loeren. Zien hoe ik het gered had gelukkig te worden. Hoe je gewoon lief kon zijn tegen kinderen die een onvoldoende haalden. Die fascinatie voor mijn gelukkige huwelijk is, denk ik, de reden geweest dat hij mij bleef op zoeken. Hij was ook vreselijk geïnteresseerd in onze kinderen. En hij vond mijn man aardig. Dat dat bestond!”

Hield ze van haar broer? Nee, zegt ze belijst.

„Maar toen hij stierf was dat voor mij ook een vreselijke schok. Dit had ik nooit verwacht. Ik had met Ischa zoiets van: onkruid-vergaat-niet. Vlak voor zijn dood heb ik nog vreselijk ruzie met hem gehad. Over de erfenis. Alles mocht hij hebben, als ik maar een bepaalde broche van moeder kon behouden. Daar had hij ook nog zijn zinnen op gezet. Maar goed, ik heb gewonnen.”

Lies, Jaap en Ischa Meijer, zijn kort na elkaar gestorven. Ze horen feitelijk ook bij elkaar in een onheilig verband, legt Mirjam uit. „Mijn vader was eigenlijk een kind. Hij wilde onze moeder als zijn eigen moeder. Hij wilde de oudste zoon zijn. Daarom moesten wij er niet zijn, en vooral Ischa niet natuurlijk. Toen Ischa later carrière begon te maken, wist mijn moeder dat te waarderen. Die jongen maakt het, stelde ze nuchter vast. Mijn vader kon alleen maar vreselijk jaloers zijn op die aandacht.”

Stervende

In *Ischa mijn broer* beschrijft Mirjam hoe geëmotioneerd haar broer was toen hij erachter kwam dat zijn moeder stervende was. Vijf weken na de dood van zijn vrouw overleed Jaap Meijer. En een jaar later ongeveer Ischa Meijer. Officieel aan zijn hart. Maar in feite omdat die twee mensen er niet meer waren tegen wie hij moest vechten, begripen we nu uit Mirjams boekje.

„Na Ischa's dood ben ik een paar maanden verschrikkelijk ziek geweest. Echt doodziek. Dat bleek dus een depressie te zijn. Toen ik daarvan hersteld was, heb ik mijn eigen jeugd kunnen zien zoals die was. Zo is het nu eenmaal en niet anders. Maar ik heb mijn ouders tenminste netjes behandeld en kan nu mijn eigen leven opbouwen. Rogier (haar echtgenoot, red.) heeft me toen overgehaald alles eens op te schrijven. En al schrijvende ontstond er een lijn, een patroon. Ik moest het huwelijk van mijn ouders weergeven. De persoon van mijn vader. En daar kwam een kleine Ischa uit te voorschijn, een duplicaat van mijn vader haast - iets menselijker mischien, maar hij had dan ook minder meegeemaakt - maar verder hetzelfde. Ja, dat is tragisch. Als je zo hebt gevochten tegen je vader”.

**'Mijn broer Ischa' verschijnt morgen bij uitgeverij De Kan.
ISBN 90 75 795 01 7.**

▲ Een groot deel van de gezinsellende voor Ischa, zus Mirjam en broertje Job kwam door de oorlog.

◀ Mirjam Gorus-Meijer
„Als Ischa thuis gemakkelijker zou zijn geweest, dan was het voor ons ook dragelijker geworden.”

Foto: GPI